

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3270/2023. (VI. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.311/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.311/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.097/2022/28. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. január 9. napján az indítványozó előadása szerint csak részben (23 perces időtartamban) valósult meg, de ez sem volt zavartalan, ugyanis a kérelmezett folyamatosan zaklatta és provokálta az indítványozót, aki végül a gyermek érdekében távozott.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022. január 9. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 7. napján meghozott 29.PK.50.097/2022/28. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).

- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.311/2022/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság illet nem végezhetett el (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).
- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.311/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.097/2022/28. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzódását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.

- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljárásról való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljárásról való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljárásról való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék

végzése, Indokolás [27]). A Törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. § (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.

- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. február 21. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 7. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódnásából eredő következményeket [lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]], hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódnásához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe [lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]], hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódnásából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] A végzés rendelkező részében foglalt visszautasítással az alábbi megfontolásokat szem előtt tartva értettem egyet.
- [30] 1. Fenntartom azt a párhuzamos indokolások és különvélemények formájában korábban már több ügy kapcsán kifejtett álláspontomat, miszerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot a peres eljárások tekintetében fogalmazza meg. Ezért az a peren kívüli eljárások tekintetében valójában nem – így a jelen ügyben érintett, kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásra nézve sem – rögzít az Alaptörvény szintjén annak lényeges tartalmára (mint pl. az időszerűség követelményére) vonatkozó előírásokat; vagyis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltak nem értelmezhetők ezen eljárásokra is kiterjedő Alaptörvényben biztosított jogként {összefoglalóan lásd pl. 3375/2018 (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [148]}.
- [31] 2. Maga a jogalkotó is kifejezetten a peres eljárások tekintetében tartotta szükségesnek megteremteni az időszerűség sérelmével kapcsolatban a(z egyszerűsített, nemperes eljárásban történő) reparáció lehetőségét a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvényben [a törvény címén kívül lásd még pl. 1. §; 7. § (1) bekezdés]. Tette ezt olyan jogalkotói indokolással, hogy a törvényi rendezés megalkotására az EJEE alapján fennálló kötelezettségvállalások és az Alaptörvény XXVIII. cikkéből fakadó alkotmányos elvárások hatékonyabb teljesítése érdekében van szükség.
- [32] A törvény általános indokolása rögzíti azt is, hogy célszerű a bírósági (peres) eljárások időszerűségére vonatkozó alkotmányos követelménnyel összefüggő alapjogi védelmet különválasztani a személyiségvédelmtől (és ezáltal a Ptk. kártérítésre és sérelemdíjra vonatkozó előírásaitól) és egy új – a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó – *sui generis* jogintézményt bevezetni az előbbi tekintetében.
- [33] Mindez nézetem szerint erősíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a peren kívüli eljárásokra való alkalmazhatóságával kapcsolatos álláspontomat.
- [34] 3. A peren kívüliség kérdésétől függetlenül is rá szeretnék mutatni arra, hogy – véleményem szerint – annak, hogy az Alkotmánybíróság az eljárások elhúzódásával kapcsolatos érvelés alapján a bírói döntéseket nem semmisíti (semmisítheti) meg még akkor sem, ha az időszerűség követelményének sérelme esetlegesen egyértelműen megállapítható, nem az az oka, hogy ez a megoldás nem szolgálná a peres felek érdekeit vagy a jogbiztonságot, és csak az eljárások további elhúzódását eredményezné, amint arra a jelen végzés is utal a 3161/2021. (IV. 22.) AB végzésre hivatkozással; vagy az, hogy amint azt az Alkotmánybíróság a 3024/2016. (III. 23.) AB határozatban is megállapította: az Alkotmánybíróság a „kapcsolódó alapjogvédelmi feladatát [megfelelő jogi eszközök hiányában] nem tudja hatékonyan ellátni” {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [20]}.
- [35] Álláspontom szerint ennek valódi oka az, hogy az Alkotmánybíróságnak a bírói döntéseknek kizárólag az időszerűség követelménye sérelme okán történő megsemmisítésére valójában nincs is hatásköre. Ilyen esetben ugyanis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme ugyan az eljárás tekintetében (a fentebb kifejtettek szerint legalábbis peres eljárásokban) valóban bekövetkezik; azt azonban nem az ügyben – noha késedelmesen is, de végül mégiscsak – meghozott bírói döntés, pontosabban fogalmazva nem annak tartalma okozza. Márpedig az Abtv. szerinti jogkövetkezmények alkalmazását a 27. § (1) bekezdése alapján csakis ez utóbbi eset alapozná meg.
- [36] Az eljárás elhúzódásával kapcsolatos jogkövetkezmények levonását ezért nézetem szerint – feltehetően éppen az ilyen bírói döntések tartalmi alaptörvény-ellenességének hiánya okán – a jogalkotó a rendes bíróságok hatáskörébe utalta (lásd. a jelen párhuzamos indokolás 2. pontjában írtakat); ugyanúgy, mint tette azt a más jogszabályba ütköző önkormányzati rendeletek tekintetében a Kúria Önkormányzati Tanácsának az ilyen esetek orvoslására irányuló eljárására vonatkozó szabályozás megalkotásával. Mindezt a 3024/2016. (II. 23.) AB határozathoz írt párhuzamos indokolásban korábban már összefoglaltam, az alábbiak szerint:
- [37] „Ennek megfelelően rendelkezik az Abtv. 27. §-a úgy, hogy az ott definitíve leírt alkotmányjogi panasznak akkor van helye, ha az ügy érdemében hozott döntés, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. A határozat helyesen mutat rá arra, hogy a jelen ügyben ez nem áll fenn, illetve helyesen fejt ki azt, hogy a bírói döntés megsemmisítése kontraproduktív lenne. Szükségesnek tartom azonban hangsúlyozni, hogy a hivatkozott alaptörvényi, illetve Abtv.-i rendelkezések értelmében erre

az Alkotmánybíróságnak eleve nincs is jogi lehetősége. Az alkotmányozói, illetve ezzel összhangban a törvényhozói akarat – nyilvánvalóan az időszerűség sérelmével megvalósuló alapjogi sérelem speciális jellegére, és arra tekintettel, hogy ennek orvoslására az Alkotmánybíróság számára általánosságban biztosított cassatio eszköze alkalmatlan – az alapjogi sérelem ezen sajátos esetének elhárítását nem tette az Alkotmánybíróság alapjogvédelmi feladatának részévé.

Ez természetesen semmit nem változtat az alapjogi sérelem tényén, de ennek orvoslására jogrendünk – mint arra a határozat indokolása helyesen rámutat – a rendes bírósági eljárás keretében hagy nyitva adekvát lehetőséget. {Megjegyzem, hogy az, hogy az adott alaptörvényi rendelkezések védelme közvetlenül bírói úton valósulhat meg, nemcsak a jelen esetre igaz; további példa erre az önkormányzati rendeletek más jogszabályba ütközésének [az Alaptörvény 32. cikk (3) bekezdése sérelmének] megállapítása és erre tekintettel az érintett rendeletek megsemmisítése, melyet az Alaptörvény a bíróság hatáskörébe utal. [Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pont]}” {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [37]–[38]}

[38] A peren kívüli eljárások és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének egymáshoz való kapcsolatával, továbbá az időszerűség követelménye sérelmének Alkotmánybíróság általi „kezelhetőségével” kapcsolatos korábbi álláspontra fenntartva tehát, a végzést a fenti megfontolások mellett tudtam támogatni.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2489/2022.

